

Meander pomáhá dětem blíž k Bibli

Alena Scheinostová

S edicí Manamana z nakladatelství uměleckých dětských knih Meander se k dětem dostává biblická zvěst s originálními ilustracemi, a navíc s metodikou, jak biblickým textům porozumět do hloubky.

Výtvarně se jednotlivých příběhů ze Starého i Nového zákona ujali každý po svém studenti či absolventi českých uměleckých škol. „Co knížka, to originál,“ předesílá pro KT šéfredaktorka Meanderu Ivana Pecháčková. Mojžíš se tak utkává s faraonem na jednoduchém linorytu Kristýny Tučkové, Babylonskou věž představuje akvarel Lenky Žampachové, Ježíš se rodí na perokresbách Terezy Šiklové a káže na hoře ve schematickém podání Jakuba Mikulášтика. Texty pak napsala sama Pecháčková. Pro útlé knížky jednotného kapesního formátu však nezvolila dětské zjednodušující přepravění. „Naopak jsem se držela co nejpůvodnějšího znění, abychom dětem nezastírali smysl. Biblický jazyk je nádherný,“ zmiňuje autorka. „Ale protože je v Bibli řada obtížných obrátů, metafor a podobenství, které je dětem potřeba vysvětlit, vložili jsme do každé knížky čtenářský list s metodikou, jak s nimi dále pracovat,“ dodává Ivana Pecháčková.

Na pečlivě připraveném díle se podíleli vedle docenta Ondřeje Hníka z labskoústecké Pedagogické fakulty UJEP bibliisté v čele s teoložkou a spolupracovnicí KT Mireiou Ryškovou. „Ochotně se mnou pracovali na textech a radili s ilustracemi – například nás upozornili, když ztvárnění příliš odporovalo historickým faktům. Nebo poukázali, která pasáž je v daném příběhu klíčová a rozhodně by se neměla vypouštět,“ přibližuje Ivana Pecháčková.

Nejen pročíst, ale i porozumět

Čtenářské listy poskytují vždy v sedmi bodech vodítko, jak do biblického podání proniknout a pochopit je v kontextu. „Nejprve se snažíme děti uvést do tématu – například nad příběhem o Mojžíšovi se ptáme, co asi znamenalo být ve starém Egyptě princezna a co otrok. Pak je vedeme k zamyšlení – třeba jak je možné, že se Izraelité stali otroky, když Josef v Egyptě zastával tak vysoké postavení. Dále cílíme na

Takto vidí Zvěstování Panně Marii ilustrátorka Kateřina Kozáková.

Repro KT

všeobecný rozhled: co znamená jméno Mojžíš nebo kterých deset ran seslal Hospodin na Egypt. Tyto úkoly mají děti dovést k tomu, aby si vyhledaly informace na internetu, nebo ještě lépe – aby si otevřely opravdovou Bibli,“

Dvanáctiletý Ježíš v chrámě v podání Jany Vobořilové.

popisuje Ivana Pecháčková. Posledními úkoly jsou pak podněty k vlastnímu spisovatelství nebo ilustrátorskému vyjádření.

Rok 2020, kdy vydávání knížek v edici Manamana vrcholí (posledních 16 svazků novozákonních příběhů je připraveno na příští rok), vyhlásila Katolická biblická federace Rokem Božího slova. „Avšak kromě toho, že přinášíme živé Boží slovo, chceme, aby děti pochopily, že Bibli je dobré znát, protože na ní stojí celá západní vzdělanost a kultura,“ podotýká Ivana Pecháčková. „Když budeme znát své kořeny, hned tak něco nás z nich nevyvrátí,“ doplňuje šéfredaktorka. „Navíc je Bible návodem, jak dobře žít, i když v ní zvláště děti nemusejí hned všemu rozumět.“

Podle Pecháčkové je po takto podané Bibli z Meanderu poptávka a rády s ní pracují nejen křesťanské školy, ale i školy světské nebo knihovnici na besedách. Oceňují je také literární či uměnovědné poroty. K máni jsou (například na www.meander.cz) jednotlivě i v různých ob-

sáhlých sadách. V minulých měsících se prezentovaly na výstavách v Česku i v zahraničí.

Čtvrtstoletí na výstavě

Nyní bude možné se s nimi seznámit v pražském Centru současného umění DOX. Ke svému 25. výročí tu nakladatelství Meander zahájí 16. prosince velkou výstavu nazvanou Fenomeander, kde představí všech 330 knih ze své dosavadní produkce a také výtvarníky zvucných i méně známých jmen, kteří s nakladatelstvím spolupracují. Jsou mezi nimi Petr Nikl, David Böhm a Jiří Franta, Jiří Černický, Jiří Sopko, Galina Miklinová a dlouhá řada dalších. Jejich společná „gratulační“ nástěnná malba vzniká v těchto dnech přímo v prostorách galerie.

Fenomeander. Centrum současného umění DOX (Poupětova 1, Praha 7), 16. 12. 2020 – 28. 2. 2021

Básník klavíru se vrací v obsáhlé kolekci

90 let by se v těchto týdnech dožil jeden z největších českých klavíristů 20. století Ivan Moravec. Obsáhlou kolekcí jeho nahrávek, nazvanou *Portrait*, připomíná výročí vydavatelství Supraphon. Podílel se na ní i Moravcův žák, klavírista JAN BARTOŠ.

Co kolekce *Portrait* přináší?

Soubor obsahuje více než sedmáct hodin záznamů hry Ivana Moravce na jedenácti CD a jednom DVD. Ivan Moravec natáčel alba pro několik nahrávacích společností ve Spojených státech a některé z nich jsou mnohdy špatně dostupné. Společně s jeho paní Zuzanou Moravcovou a šéfredirectorem Supraphonu Matoušem Vlčinským se nám je podařilo získat a jejich podstatnou část do této kolekce zahrnout. Velká část snímků pochází z odkazu společnosti Connoisseur Society z 60. let, dále jsou zde nahrávky pořízené pro Supraphon, Dorian, Nonesuch a Vox.

Zahrnuli jsme Moravcův stěžejní repertoár, ale i unikátní záznamy, které na CD dosud nikdy nevyšly. Dali jsme si velkou práci s dohledáním co nejpůvodnějších zdrojů a ošetřením zvuku; kde to bylo možné, sáhli jsme po původních analogových pásech, a pár snímků jsme dokonce museli přepsat z gramofonové desky, protože jiný zdroj neexistuje. Většina nahrávek je nakonec v lepší zvukové kvalitě než kdy dřív.

Na jaké skladby a autory se mohou posluchači těšit?

Portrait zahrnuje kompletní Moravcův repertoár z Beethovena, Schumanna, Debussyho,

sólového Francka a Janáčka. Za zcela unikátní považují snímky sedmnácti mazurek od Fryderyka Chopina, které Ivan Moravec nahrál v průběhu čtyřiceti let a jež vůbec poprvé vycházejí takto pohromadě na jednom disku. Posluchači zde také najdou Mozartovy klavírní koncerty s Josefem Vlachem, klavírní koncerty Schumanna a Brahmsa s Dallas Symphony Orchestra a Eduardem Matou. Nahrávky jsou doplněny detailně zpracovaným bookletem a skýtají jedinečnou možnost zhlédnout interpretační vývoj Ivana Moravce od počátku 60. let až ke sklonku milénia.

Co obsahuje přiložené DVD?

Představuje Ivana Moravce prostřednictvím hodinového dokumentu z vrcholného období jeho umělecké dráhy. V archivu České televize se nám podařilo najít dosud nevydané záznamy. Nejstarší snímek pochází z konce 50. let, kde hraje ještě ne třicetiletý Moravec 32 variací Ludwiga van Beethovena, dále DVD obsahuje tři klavírní koncerty s Českou filharmonií – Prokofjevův Des dur s Karlem Ančerlem, Mozartův C dur s Josefem Vlachem a Ravelův G dur s Václavem Neumannem.

Čím byl Ivan Moravec tak výjimečný hráč?

Klavírní umění výrazně obohatil zejména v interpretaci Chopina, Debussyho a Mozarta: jak mnohovrstevnatý a barevný zvuk uměl z klavíru dostat a jak byl zároveň schopen pohroužit se neuvěřitelně hluboko do ducha skladby – to je dodnes nedostižné a ojedinělé. Za své nahrávky pravidelně získával významná světová ocenění.

Pan profesor měl také zvláštní techniku hry. V mládí utrpěl docela vážný úraz při bruslení, kdy do něj v plné rychlosti najel jiný bruslař.

Pád mu bohužel přivodil celoživotní problém s páteří a musel změnit techniku, aby do své hry více zapojil váhu celé paže.

V křesťanských kruzích se na Ivana Moravce vzpomíná mj. jako na blízkého přítele Ivana Medka. Kde se toto přátelství zrodilo a co pro oba znamenalo?

Seznámili se bezprostředně po válce, kdy byl Ivan Moravec ještě studentem na konzervatoři a Ivan Medek pracoval v České filharmonii. Myslím, že Medek hned rozpoznal talent mladého Moravce, sledoval jeho vývoj a později se z nich stali celoživotní přátelé.

Společně pořádali slavné poslechové večery, z nichž některé jsou zaznamenány i v archivu Českého rozhlasu. Jednalo se o formát, kdy se srovnávaly nahrávky téhož díla v různých interpretacích, založený na konfrontaci – což diváky myslím nesmírně bavilo. Ivan Medek o dílech hovořil z historicko-kritického hlediska a většinou byl zastáncem provedení, která se vyznačovala řádem a pevným rytmem. Ivan Moravec naopak díla posuzoval z perspektivy umělce a občas více preferoval interpretace, které vynikaly sugestivní atmosférou a imaginací hráčů.

Existuje též spojení mezi Ivanem Moravcem a břevnovským klášteřem...

...a to ve více ohledech. Moc rád do kláštera a jeho okolí chodil. Před deseti lety jsme v Tereziánském sále kláštera organizovali jeho mistrovské kurzy, které byly velkou událostí, a přijeli na ně studenti z celého světa od New Yorku po Tokio. V srpnu 2015 se zde konalo poslední rozloučení s panem profesorem v bazilice sv. Markéty a místem posledního odpočinku Ivana Moravce i Ivana Medka je břevnovský hřbitov.

Ivan Moravec (vlevo) s Janem Bartošem.

Snímek archiv klavíristy

K výročí vznikla také webová stránka ivanmoravec.com. Co zde najdeme a je zde možné si kolekci CD objednat?

Kolekci si můžete objednat na této webové stránce nebo na stránce supraphononline.cz, a to jak na fyzických nosičích, tak v digitálních formátech. Na webové stránce se potom můžete dozvědět více o nahrávkách a životě pana profesora a najít tu i krásné fotografie z archivu jeho rodiny. V průběhu prosince se pak na stránkách objeví záznamy jeho mistrovských kurzů z břevnovského kláštera.

Alena Scheinostová

Ivan Moravec: *Portrait* (Supraphon 2020)